

Stepy w Lesie Wolskim - czy to możliwe?

2021-06-09

Jeżeli kiedykolwiek odwiedziliście ten największy w Krakowie kompleks leśny, to wiecie, że Las Wolski składa się przede wszystkim z drzew liściastych. Można tutaj zobaczyć sędziwe buki, rozłożyste dęby, a także graby, wiązy i lipy.

Mikroklimat, jaki wytwarzają te drzewa, jest biegunowo odległy od mikroklimatu stepów. Na prawdziwych stepach nie ma drzew i jest bardzo sucho. Leżą one w strefie tzw. klimatu kontynentalnego. Lata są tam upalne, a zimy surowe i mroźne. Ale niezależnie od pory roku deszczu jest jak na lekarstwo. A w takim Lesie Wolskim praktycznie przez większą część roku panuje półmrok i dość wysoka wilgotność. Zwarte sklepienie utworzone przez korony drzew przepuszcza niewiele światła, a gęsty podszyt, czyli warstwa krzewów i młodych drzewek, dodatkowo pogłębia wrażenie nieprzeniknionej leśnej gęstwiny. Co prawda znajduje się tutaj kilka polan, na których możemy cieszyć się pełnym słońcem, ale na pewno nie da się ich nazwać stepami. Są to po prostu miejsca pozbawione drzew, gdzie dociera wystarczająco dużo światła, aby mogła rosnąć trawa i kilka innych gatunków roślin zielnych, czyli takich, których łodygi są niezdrewniałe.

Gdzie te stepy?

Czy w ogóle je tutaj znajdziemy? Odpowiedź na to pytanie kryje się w rezerwacie przyrody Skałki Przegorzalskie, który rozciąga się na terenie Lasu Wolskiego, po jego południowej stronie. To właśnie w jego obrębie możemy zobaczyć roślinność, która ma sporo wspólnego ze stepami. Nie są to oczywiście typowe stepy, o jakich pisywał nasz wieszcz narodowy. W fachowym języku roślinność występującą w tym rezerwacie, na odsłoniętych skałach poniżej zamku w Przegorzałach, nazywamy roślinnością kserotermiczną. Znaczenie tego określenia można łatwo objaśnić: to roślinność ciepło... i sucholubna. Słowo „kserotermiczny” pochodzi z języka greckiego i powstało z połączenia dwóch wyrazów: „kseros” i „thermos”. Pierwszy oznacza „suchy”, natomiast drugi tłumaczymy jako „ciepły”.

Suchy i ciepły czy ciemny i wilgotny?

Ale zaraz! Przecież wcześniej było powiedziane, że Las Wolski jest ciemny i wilgotny! I zasadniczo jest to prawda. Ale są też na jego terenie unikatowe miejsca z zupełnie innymi warunkami. To zbocza skał wapiennych, które występują np. w rezerwacie Skałki Przegorzalskie. Panują tu warunki sprzyjające wzrostowi i rozwojowi gatunków kserotermicznych (tzw. kserofitów). Dociera tutaj bowiem bardzo dużo promieni słonecznych, a woda opadowa bardzo szybko ścieka i odparowuje. Dodatkowymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi roślinności kserotermicznej są: południowa wystawa stoku skał oraz mnóstwo wapnia, który jest ulubionym składnikiem pokarmowym tych roślin.

Do Skałek Przegorzalskich prowadzą szlaki turystyczne. Dzięki temu bez większych problemów można tutaj dotrzeć i zobaczyć na własne oczy „stepy Lasu Wolskiego”. W tym przypadku, mówiąc o stepie, mamy oczywiście na myśli niektóre gatunki kserotermiczne. Ale na pewno warto je sobie pooglądać jako swego rodzaju ciekawostkę florystyczną!

**Magiczny
Kraków**

Jest to, być może, niemałe zaskoczenie dla osób, które były przekonane, że znają Las Wolski jak własną kieszeń i wiedzą o nim wszystko. No cóż – jak widać, ma on wiele twarzy!

Jakub Kałużny – edukator Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza”.